

Prediking over Zondag 35 vr. 96 – 98

- Geen beeldendienst -

Vraag 96: Wat eist God in het tweede gebod?

Antwoord 96: *Dat wij God in generlei wijze afbeelden, en op geen andere wijze vereren, dan Hij in zijn Woord bevolen heeft.*

Vraag 97: Mag men dan ganselijk geen beelden maken?

Antwoord 97: *God kan noch mag in generlei wijze afgebeeld worden. Maar de schepselen, al is het dat zij mogen afgebeeld worden, zo verbiedt toch God, hun gebeeltenis te maken en te hebben, om die te vereren, of God daardoor te dienen.*

Vraag 98: Maar zou men de beelden in de kerken als boeken der leken niet mogen dulden?

Antwoord 98: *Nee; want wij moeten niet wijzer zijn dan God, dewelke zijn Christenen niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging zijns Woords wil onderwezen hebben.*

Liturgie:

Ps. 97 : 2, 4, 6, 7

P. 119 : 69

Ps. 32 : 6

Schriftlezing: Deuteronomium 4:10vv

Gemeente,

De vorige keer is uw aandacht bepaald bij het eerste gebod: 'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben'. Daar is in het bijzonder de enigheid Gods aan de orde gesteld, dat de Heere zegt: 'Ik ben God en niemand meer'. Nu komt in het bijzonder de wijze van de verering van deze enige God aan de orde. Dat de Heere niet alleen zegt: Ik ben de enige, de waarachtige God, maar dat Hij vanuit Zijn enigheid ook bepaalt hoe Hij gediend wil worden. Met andere woorden, dat Hij het niet aan uw of mijn keus of bepaling overlaat, op welke wijze Hij gediend wil worden. 'Gij zult', zo luidt het tweede gebod, 'geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen dat boven in de hemel, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen'. Dat is de eerste aanroep besloten met een bedreiging en een belofte. En de Heere doet dat zo concreet mogelijk en zegt: gij. Dat is niet alleen een collectieve, een verzameling van personen en individuen, maar dat staat in de enkelvoud: gij en ik. U mens die hier zit of staat, zult geen gesneden beeld maken van datgene wat Ik u aanduid.

Gesneden, dat is duidelijk, dat is uit houten vormen, uit hout of steen of ook wel uit gedachten-spinsels. Eerst wordt dus gesproken over geen gesneden beeld, maar dan volgt ook 'noch enige gelijkenis'. En het woord gelijkenis kan ongeveer samenvallen met het woord gedaante. Gelijkenis in welke gestalte of gedaante ook. 'Om Mij te dienen en te eren', want daar loopt het toch op uit. Dat God de afgodendienst en de beeldendienst van welke gedaante dan ook verbiedt met het oog om die te eren of vereren. En de Heere God loopt de drie stadia door die het oud-oosterse leven zo vertrouwd waren: wat boven in de hemel is, letterlijk wat aan de hemel is gehecht. Dat zijn naar oud-oosterse voorstelling: zon, maan en sterren. De hemellichamen dus; de dienst, de verering van zon, maan of sterren. In de tweede plaats: op de aarde. Daar zijn uiteraard de schepselen, mensen, dieren, planten. En in de derde plaats: wat onder de aarde is, in de wateren. Dat zijn de vissen. En van al die schepselen, van al dat geschapene zegt God dat wij dat niet zullen maken tot voorwerp van verering.

En dat was en is, gemeente vandaag de dag nog nodig. Dat was nodig, omdat Israël leefde te midden van het heidendom waar de verering van zon, maan en sterren, of ook de verering van mensen, dieren, planten, bomen of ook van vissen schering en inslag was. U hebt dat gelezen, dat indrukwekkende woord uit Deuteronomium waar de Heere God op straffe van de ondergang van het volk verbiedt om de heidenen op deze weg maar één stap te volgen. 'Wacht u voor uw zielen', zo verklaarde Mozes, de knecht des Heeren, 'dat gij niet in die weg zoudt gaan'. Dat wil dus in gewone Hollandse woorden zeggen dat wij niet een zinnelijke voorstelling van God mogen maken. Een voorstelling die mogelijk door indrukken van buitenaf, maar dan toch het product is van ons denken, van ons voelen, van ons willen, van ons combineren, van ons voorstellen. We mogen naar de Schriften geen enkele poging doen om de Heere God af te beelden. Want het is een aanslag op Zijn leven. Dat Hij Die zo groot is, dat Hij terwijl Hij in u, al het geschapene, met Zijn Geest aanwezig is, toch torenhoog daar boven uitrijst en zegt: Ik houd het tegelijkertijd met Mijn handen omvat. Zodat wie door uw en mijn smoezelige handen zouden worden binnengehouden in ons waarnemingsveld, zodat wij Hem in het geschapene zouden (met eerbied gesproken) inkapselen. Dat is eigenlijk het grote verzet van God tegen de pogingen van de mens om Hem in te sluiten. En dat is dan ook een belediging van Zijn majesteit en van Zijn hoogheid. Want de Schrift heeft weet van de vraag: 'Wie zal God zien en leven?'. Wie zal het overleven, als het waar is wat wij gezongen hebben, en het is waar, dat God een eeuwige gloed is, een eeuwig vuur? Dat niemand in Zijn nabijheid, zonder de bewarende hand van Christus zou kunnen blijven staan. Als het waar is, en het is waar, dat voor Zijn eeuwige majesteit de bergen smelten als was en de rivieren verdrogen en de aarde beeft, dan zeggen wij vol eerbied: 'God is groot en wij begrijpen het niet'. En toch heeft deze God Zich aan ons bekend gemaakt. Want het eerste gebod en de wonderschone verklaring van de catechismus daarvan heeft ons geleerd dat wij deze enige God, Die Zich in Zijn Woord aan ons geopenbaard heeft, zouden kennen, eren, vrezen, ons aan Hem onderwerpen, ons aan Hem overgeven, alle goeds van Hem verwachten.

Dat wil dus zeggen, dat die God die wij kennen de God is van Zijn Woord en de God van Zijn verbond. Dat God, Die zeker tegelijk een eeuwige gloed en eeuwige majesteit en al de noties van de Schrift meer is, tot Zijn volk op Horeb zegt: 'Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis hebt uitgeleid'. En in het voetspoor van het Nieuwe Testament, waarop de catechismus nadruk legt: 'Ik ben de God en Vader van den Heere Jezus Christus, de Schepper, de Verlosser en de Voleinder. De Alpha en de Omega. Ik ben de HEERE, uw God'. Maar nu hebben wij die God, Die Zich aan ons openbaart, zo te vereren als Hij ons in Zijn Woord gebiedt. Dat wil dus zeggen, dat elke vorm van majesteitsschennis wordt afgewezen. Omdat hoe kenbaar God Zich ook gemaakt heeft, en een mens die de verlichting van de Heilige Geest in die kennis en dat kennen van God zich mag beroemen, tegelijkertijd verstaat dat God ondoorgrondelijk, onbegrijpelijk, almachtig, volkomen wijs en goed, onveranderlijk en een overvloedige Fontein van al het goede is! Dat wij kunnen zeggen: 'Niemand heeft ooit God gezien, maar de eniggeboren Zoon des Vaders heeft Hem ons geopenbaard, Die in de schoot des Vaders is. Niemand kent de Vader dan de Zoon, en niemand kent de Zoon dan de Vader, en dien de Zoon het zal willen openbaren'. Dat wil zeggen: de waarneming, de geestelijke waarneming, de geestelijke kennis komt nooit van de mens uit, maar is een vrucht van het openbarend handelen van de levende God. Het is een vrucht van de treffing des Vaders. Het is een vrucht de kennis van de Zoon. Het is een vrucht van de verlichting door de Heilige Geest.

En nu kunt u het zelf wel begrijpen welke ontzaggelijke belediging het is voor de levende God, als Hij maar één kennisweg van Zichzelf heeft gedaan naar het schepsel, dat dat schepsel langs allerlei valse kenniswegen zou proberen om die God niet alleen te kennen, maar ook af te beelden. Het is een belediging, omdat Hij wordt binnengehouden, binnen wat Zijn handen hebben gemaakt. Maar ook dat Hij eeuwig, eeuwig meer zou zijn, gesteld dat een afbeelding van Hem mogelijk is. En dan denken wij bijvoorbeeld aan de alomtegenwoordige God. Want zou het ooit kunnen dat beelden vertolken de tegenwoordigheid Gods.

Want dat is eigenlijk de achtergrond van elk beeld, van elke vorm, van elke gedaante. Het is de begeerte, het is soms de honger van het mensenhart, om ergens een plaats te hebben om te zeggen: daar is God. Maar de Heere zegt: 'Vervul Ik niet de hemel en de aarde'. Hij is wezenlijk tegenwoordig, waar twee of drie van Zijn kinderen vergaderd zijn. Beseffen wij dat? In ons opgaan, in ons komen, in ons zijn, in de vergaderingen der gemeente, dat Christus hier en nu tegenwoordig is, God drie-enig, de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Tegenwoordig is. Dat Hij tegenwoordig is als u morgen naar uw werk gaat. Dat Hij tegenwoordig is in uw huiskamer, in uw woonkamer, in uw keuken, in uw slaapkamer. Overal. Maar dan wezenlijk tegenwoordig. Wanneer zitten wij het meeste verlegen om een beeld, een afbeelding van iemand? Wel, wanneer die iemand er niet meer is. Denk maar aan de zorg die wij besteden aan een afbeelding of foto, een schilderij van iemand die ons buitengewoon lief is geweest. Maar kijk, dan is die persoon er niet meer.

Maar God zegt: 'Ik ben er wel, gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid'. 'Ben Ik niet een God van verre', zegt de Heere, 'en een God van nabij'. Dat wil zeggen: Ik ben hier, maar ook in Indonesië en vul zelf maar in. Die nabijheid Gods, daar gaat het eigenlijk om, op de wijze die Hij *Zelf* bepaalt, die is in het geding! En dan zegt de Heere: 'Ik ben nabij, de ziel die tot Mij zucht. Ik troost het hart dat schreiend tot Mij vlucht'. En Asaf had er weet van dat het hem goed was nabij God te zijn. Wij kunnen wel zo'n bleke alomtegenwoordigheid van God kweken, dat we zeggen: God is overal. Maar dan kunnen we net zo goed zeggen: God is nergens. Maar Asaf weet van stadia in die tegenwoordigheid Gods. Want hoewel hij wist, dat God altijd voor en achter en rondom hem heen was, weet hij het in sommige tijden in het bijzonder: 'Het is mij goed nabij God te zijn'. Kijk gemeente, dat hebben wij nodig om die hele fabriek van afgodsbeelden in ons hart uit te roeien. Calvijn heeft eenmaal gezegd dat het hart van elk mens een fabriek is, met een productie aan de lopende band, zouden wij er tegenwoordig aan toevoegen, om afgodsbeelden te produceren. De Heere is nabij. En daarom kan één zucht, waarlijk door Gods Geest in een mensenhart gewerkt, ons over het beeld Gods en over het wezen en de openbaring Gods, meer leren dan honderd verhandelingen en discussies.

Zegt Christus niet: 'Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen komen en zullen woning bij Hem maken'. Nu gaat het ons duizelen. Dat die God, Die boven hemel en aarde uitgaat, wil wonen in een mensenhart en dat Hij zegt: dat is Mijn bijzondere woonplaats en werkplaats. De plaats van Mijn tegenwoordigheid. En als wij dan de vraag stellen hoe het toch wel komt, dat wij altijd maar bezig zijn om God in het geschapene te trekken. Wel gemeente, dat komt omdat wij zo onkundig zijn van nature. Zo blind, zo van de Geest ontledigd, dat wij vlees zijn, niet alleen sterfelijk, maar ook schuldig. Luther zeg: we hebben net zoveel verstand van afkomst, om de ware God te dienen en lief te hebben zoals Hij het gebiedt. Wij hebben net zoveel verstand van die zaak als een ezel van piano spelen. En dat is niet veel. Welnu, dat is dan ook de achtergrond daarvan. Het is het ontzonken zijn aan de heerlijkheid God, waarvan het heidendom een ontroerend voorbeeld is, omdat Paulus enerzijds zegt dat heidendom past met de werkelijkheid Gods, met de tegenwoordigheid Gods. En heel Athene er één ontroerend voorbeeld van was hoe deze mensen in angst waren dat ze bij de vele goden-verbeeldingen er toch nog één vergeten hadden. En daarom een beeld hadden opgericht voor de onbekende God. Men wilde God zien. Jawel, maar de heerlijkheid van de onverderfelijke God werd daardoor veranderd in de gedaante van een mens of van een dier of van een vogel.

Maar ook vandaag horen wij de rauwe kreet: waar is God? Als er ooit een tijd geweest is, waarin ook in de zogenaamde christenvolkeren de vraag aan de orde gesteld is, van de afwezigheid Gods, dan is het vandaag. Die vraag grijnst u aan, in de moderne literatuur. Die vraag grijnst u aan in het bezig zijn van de mensen die nog denken en die zwoegen aan de problemen van de tijd. Waar is God? De afwezigheid Gods is met handen vol te tasten. En dan waarlijk niet alleen in de wereld, want de oordelen beginnen van het huis van God. Als de wereld kreunt onder de afwezigheid Gods, dan ligt het in het hart van de kerk Gods niet recht.

Dat wil niet zeggen dat er geen Godskennis meer is. En dat wil niet zeggen dat het Evangelie niet zijn gezegende gang gaat. Maar het wil wel zeggen dat Christus zegt: 'Gij zijt het zout er aarde'. 'Gij zijt een stad op een berg'. Gij, gemeente van God, moet tast- en kenbaar maken in het getuigenis door de Heilige Geest dat God daar is, waar Hij geëerd en gevreesd en gediend wordt.

Maar niet alleen de vraag: waar is God wordt gesteld, ook de vraag: Wie is God? Wanneer een mens zegt: is dat een God van liefde die mijn vrouw op dertig-, of veertig- of vijftigjarige leeftijd wegneemt en vul al die vragen maar in. Deze man had een God naar zijn beeld en naar zijn gelijkenis. En toen dat beeld en die gelijkenis te pletter sloeg op de ontstellende werkelijkheid, toen heeft hij zijn Godsbeeld eraan gegeven. En een derde zegt: och, ik heb een *dove* God, want ik heb al zo vaak gebeden, maar de Heere God hoort mij niet. Hij heeft dus een beeld van God overgehouden dat op gespannen voet staat met het beeld Gods in de Schrift dat zegt: 'Zoek en gij zult vinden, klopt en u zal worden opengedaan'. En dat de Heere zegt: 'Zou Ik, Die het oor plant niet horen en het oog plant, niet zien'. En weer een ander heeft een *blinde* God. Hij heeft een God, Die 's zondags Zijn ogen open heeft, maar in de week Zijn ogen dichtdoet en rustig zijn zondeweg voortzet. Hij heeft niet de ware God, maar een blinde God. En weer een andere heeft een *machteloze* God. Want als hij in nood zit, loopt hij naar de mensen. Maar het is beter als we om redding wensen, te vluchten tot des Heeren hand, dan dat men ooit vertrouwt op mensen of op prinsen, waar men zelfs geen hulp bij vindt. En weer een ander heeft een God van de sterren. Hij heeft een God van het succes. Gaat het hem goed, dan heeft God hem gezegend, en gaat het hem slecht, dan heeft God hem verlaten. Hebt u zo'n God? Dat is in iedere geval de ware levende God niet! Nee, die beelden dienen vergruizeld te worden, zodat wij horen naar de stem van God! Want het staat er zo ontroerend, dat Israël niet een gedaante heeft gezien, zelfs niet toen Mozes de achterste delen van God in de lichtglans mocht zien, maar dat zij een stem hebben gehoord. De christelijke religie is de religie van de stem. Van het hoorbare Woord Gods, van het verkondigde Woord Gods en van het geloofde Woord Gods. En van een kennen waarbij het zien des geloofs wordt betrokken. Maar dat altijd staat tegenover het zien en tasten met onze ogen en hand. Zoals Christus tegen Thomas zegt: 'Zalig zijn zij, die niet zullen gezien en nochtans zullen geloofd hebben'. Geloven is een vaste grond der dingen die men niet ziet.

En nu zegt de catechismus dat schepselen mogen worden afgebeeld. Dat is een permissie niet alleen, maar ook een opdracht aan kunsten en wetenschap. Hoe vaak ook bedorven en hoe vaak ook gedegradeerd, heeft God wondere gaven in de dichtkunst, in de zeggingskracht, in de woordkunst gelegd. Een wondere gave is ons in de muziek gegeven. Een wondere gave is ons in de beeldhouwkunst en schilderkunst gegeven. Daar zegt de Heere God geen woord kwaad van. Alleen, hoe vaak is niet kunst om de kunst. De norm is in de mens. De norm is niet van het Woord Gods, en niet ter ere aan Hem, de levende God. En deze kostelijke gave die als paarlen kunnen schitteren, waarvan een mens kan genieten, worden door het slijk en door de modder gehaald, zodat de literatuur en allerlei kunstuitingen alleen maar uitingen worden van de verdorven geest, waarin de mens de meest geniale gaven die God heeft gegeven, vermodderd worden met het vuil uit het menselijk hart. En hoe zelden is er een kunstenaar die zijn gaven van God weet gekregen te hebben en ze daarom ook tegen laster en achteruitstelling ook in deze tijd in, zelfs nog van de zogenaamde christelijke pers, in dienst weet te stellen van het eeuwig Koninkrijk van onze God. Maar dat alles neemt niet weg, hoe weinigen of hoe velen er ook zijn, dat het kostelijke gaven van God waren. En nog altijd zijn. De Heere God heeft dat getoond. En Hij heeft Bezaliël en Aholiab bijzondere gaven gegeven om in de tabernakel werkzaam te zijn en daarin ook afbeeldingen en figuren in te drukken. Evenals later in de tempel van Salomo, waarin de gaven door Hem geschonken werden geheiligd. Maar wat de Heere God met kracht verbiedt, is wat Jerobeam deed. Toen hij in de Naam van Jahwe of Jehova, de God van Israël, twee gouden kalvereren, één in Dan en één in Bethel in noord-Israël had opgericht, om te zeggen tot Israël: dit zijn uw goden, die u uit Egypteland hebben uitgeleid. Wat bedoelde hij? Hij bedoelde de nationale politiek te dienen. Hij bedoelde het rijk van Juda afbreuk te doen in de pelgrimsgangers. Hij bedoelde eigenlijk zijn nationale grootheid.

Laten wij hier eens stilstaan, gemeente. Hoe vaak horen wij niet van de God van Duitsland, de God van Engeland en de God van Nederland? Wat een aller onchristelijkste pogingen zijn er al niet in oorlogstijden gedaan om de levende God te maken tot God van een van de partijen. En wat een vreselijk kwaad is daar niet gesticht bijvoorbeeld in het zegenen van de wapenen. Door christelijke kerken die de naam van Christus dragen en wier wapenen werden gebruikt om andere christenen af te slachten. De nationale politiek, het nationale belang, daarvoor moest God in Christus en de christelijke kerk dienen. Wat een kwaad, gemeente. Denk ook aan Nadab en Abihu die God op een andere wijze vereerden dan Hij geboden had. God had gezegd: vuur uit dat centrale punt waar Ik vuur neerleg. Maar Nadab en Abihu dachten: we kunnen dat zelf doen. We kunnen dat zelf wel ontsteken en ze werden beide gedood. Beeldendienst is ongehoorzaamheid. En wat een eigenwillige godsdienst, ook vandaag. Ieder moet maar op zijn eigen manier zalig zien te worden. Wat een eigenwillige godsdienst ook in de dagen van Jeremia, toen de mensen tot Jeremia zeiden: Gij hebt wel in de Naam des Heeren tot ons gesproken, maar we zullen het toch niet doen. Een eigenwillige godsdienst wanneer u op huis- en ziekenbezoek de weg der waarheid zo klaar als het maar mogelijk is krijgt voorgesteld. Maar u voelt: nee, dat klopt niet met mijn werkelijkheid. Dat u daaraan vasthoudt en zegt: ik zal het zelf wel zien. Als u het niet zegt, dat u het denkt.

Eigenwillige godsdienst: Wat loopt dat altijd slecht af! In het groot zien we dat in het heidendom. Want bij de heidenen is de heerlijkheid van de onverderfelijke God veranderd in de gedaante van een mens, van een dier, van een vogel. En weet u, wat daarmee gepaard ging: de meest tegen-natuurlijke ontucht. Je kunt dat lezen in Romeinen 1. En hoe komt het nu dat de valse religie altijd gepaard gaat met de meest gruwelijke onzedelijkheid? Wel, omdat de rechte Godsverering een mens in het spoor houdt van Zijn wet. Maar, de verkeerde Godsverering hem ontwricht, ook in de centrale punten van het leven van elke dag. Wanneer wij God neerdrücken in het stof, worden we minder dan de dieren. En dat zien we dan ook wel in deze tijd, want hoe vaak was het niet in het Oude Testament dat de afgodendienste gepaard ging met de verering van de wellust. En is het vandaag aan de dag anders, waar de eenvoudigste beseffen bij velen versterven, dat er een cultus ontstaat van de wellust, die overal infiltreert? Waarin de rechte verering van de levende God wordt losgemaakt en de mens uit het leven haalt, wat er uit te halen is. En daardoor vervalt tot de meest gruwelijke zonden. O wat zien wij niet ook vandaag deze geest infiltreren, binnendringen, op allerlei wijze via al de kanalen van de moderne communicatie. In middelen van het boek tot en met de televisie en nog zovele andere wijze meer.

Wat hebben onze jonge mensen het nodig, dat ze vastgezet worden! Niet door een of andere geloofsstelling, hoe belangrijk ook, maar vanuit de levende kennis Gods in de gezinnen. Want dat is het enige tegengif, ook tegen al die verschrikkelijke dingen die er vandaag aan de hand zijn: de levende kennis van God! De reine Godsverering. De omgang met God. Zodat het een levende werkelijkheid is. God wil op een geestelijke wijze worden vereerd, dat wil zeggen uit het hart, waar het centrum van het leven is en van waaruit de uitgangen van het leven zijn. Het gaat om die geestelijke dienst. En die mag beginnen in de binnenkamer, wanneer u uw knieën buigt en uw handen vouwt en uw ogen sluit. En uw lippen beweegt en hopelijk spreekt. Ook dan, wanneer dat leven ons niet onbekend is. Hoe vaak is door de verstijving van het hart en van de hand en van de lippen, dat God zegt: 'Dit volk genaakt Mij wel met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij'. Wat aanbidden wij dan, God of een beeld? Het staat niet zo ver weg, gemeente. Het mag beginnen in de binnenkamer. Maar God wil geestelijk, dat betekent niet alleen met uw ziel en met uw hart, maar met hart én mond, en met hand én voet, geëerd en gediend zijn. Want er is geen splijting in de mens, wel onderscheiding van lichaam en ziel. Maar het is een eenheid, gevat in de kennis van de levende God, naar Wiens beeld wij geschapen zijn. O wat hebben wij dan die toegang nodig met een waarachtig hart. Ons hart gereinigd hebbende van alle boze werken om de levende God te zien.

God wil levend gebeden zijn. Denk aan de Farizeeën en de tollenaars. Hij wil levend met het hart gediend zijn. Hij wil door het geheel van het leven gediend zijn. Daarom kennen wij een eredienst. Die begint in het hart, die begint in de binnenkamer, zich uitzet in het gezin, zicht voortzet in de gemeente. Want de eredienst van de kerk Gods aan deze plaats bedoelt uw hele leven, van de maandag tot de zaterdag te doordringen. Van de eredienst of liturgie van de levende God. Omdat uw hele leven zal verbonden zijn in de eenheid van de vreze van Gods Naam aan de Heere Jezus Christus. Daarom zijn wij doodsbenauwd, ook in de reformatische kerk, tegen het verdringen van het levend gebed. Tegen de verdringing van het levend gezang. Tegen de verdringing van de levende verkondiging van het Woord Gods. Want de afwezigheid Gods in de kerk demonstreert zich weer op een heel andere wijze dan in de wereld, waar men kreunt en kermt en zucht soms, en tegelijkertijd voort wentelt in zijn of haar vuil. De afwezigheid van God in de kerken demonstreert zich ook vandaag in het meer verzinnelijken, in het meer vergroven, in het meer aannemelijk maken voor de natuurlijke mens, in de aanpassing aan zijn zogenaamde noden en behoeften. Aan datgene wat zijn oor wil horen en zijn oog vooral wil zien en zijn zinnen kan strelen. Maar altijd gaat het gepaard met een verschrompeling van de ware eredienst, waarin met mond en hart de levende God wordt gediend. Die nu eenmaal Zijn kinderen niet door stomme beelden, van welke aard of makelij dan ook, maar door de levende verkondiging van Zijn Woord wil onderwezen hebben.

Dat zit vast, gemeente, dat God kinderen heeft, Die Hij zalft en waarvan Hij zegt: 'Gij hebt de zalving van de Heilige Geest en gij weet alle dingen of gij weet, naar een betere vertaling wellicht, allen'. Dat wil niet zeggen dat zij geen leiding nodig hebben, integendeel. Maar dat wil wel zeggen dat de bediening van het Woord Gods er niet vanuit gaat dat de gemeente Gods er niet van weet. Integendeel, dat de bediening van het Woord Gods er vanuit gaat de heiligen te vervolmaken, tot alle dienstbetoon in deze wereld. En tegelijkertijd de onbekeerden te vermanen, de kleinmoedigen te versterken, de zwakken hulp en kracht aan te dragen. God wil wel middelen ter onderwijzing, jazeker. Hij wil Zijn levend Woord. En wanneer dat het niet doet, dan doet het nooit iets meer. Want dan ziet u de ene na de andere vorm verdwijnen. Maar de levende verkondiging van het Woord van God heeft het gedaan. Maar, dan ook levend. Dat is nog wat anders dan een opsomming van teksten. En daarom heeft de gemeente Gods voortdurend te worstelen om de levende bediening van het Woord Gods. En daarom hebben de dienaren des Woords te bedenken, wanneer ze ingespannen gestudeerd hebben, of zoals Luther zegt: stof ingeademd hebben en bloed gezweten hebben, dat ze dan nog maar aan het begin staan. Maar dat het gaat om de levende verkondiging van het levende Woord Gods en om de levende tegenwoordigheid van de levendmakende Heilige Geest. Dan is er de band aan het Woord en de kennis van het Woord en de indruk van het Woord. God wil Zijn christenen onderwezen hebben.

Dit gebod heeft een rijke belofte. Want God doet barmhartigheid aan duizenden geslachten. En Hij toont Zijn wraak tot in het vierde geslacht. Tot de achterkleinkinderen. Wanneer iemand van de kerk vervreemd is, en het Woord Gods uit zijn huis doet of beter dichtlaat, dan zet hij niet alleen zichzelf onder censuur, maar ook zijn kinderen en ook zijn kleinkinderen. En ook zijn achterkleinkinderen. Want God bezoekt niet elke vorm van eigenwillige godsdienst. Dat zijn niet alleen mensen die wegblijven, maar ook mensen die ondanks de verkondiging van het Woord Gods blijven die ze zijn. En die ondanks in de gezinnen en de geslachten het zo laten verpulveren, gezinnen en geslachten toch niet wegraken. Gods barmhartigheid gaat (ik weet wel niet hoeveel) over Zijn toorn heen. Dat Hij Zijn barmhartigheid bewijst aan duizenden dergenen die Hem liefhebben. We kunnen ook vertalen: tot in duizend geslachten. Dan worden we stil. Dat Gods trouw en genade roemt tegen een welverdiend oordeel. En dat wij ook een andere lijn zien, ook in de geslachten. Dat hoewel genade geen erfgoed is, wij de genade Gods soms van geslacht tot geslacht zien voortgeplant. En waarachtig niet omdat de één van betere komaf is dan de ander.

Maar omdat God Zijn verbondsbelofte houdt en ook Zijn verbondswraak uitvoert. Dat wie Hem niet dient op de wijze die Hij geboden heeft, daarmee een oordeel haalt over zichzelf. Ook over zijn nageslacht. Hebt u daar weleens over nagedacht, als u dan geen deernis kunt krijgen met uw eigen hart? Hebt u dan geen deernis met uw kinderen, die misschien nooit anders hebben gehoord dan de koude vorm? Geen deernis met uw kleinkinderen, en met uw achterkleinkinderen? En die levende vreze Gods verstorven is? O dat u er op let! En wanneer God Zijn belofte en Zijn wraak hanteert, dan hanteert Hij Zijn belofte niet omdat mensen het zo goed doen. Maar omdat er Een is geweest, die dit ganse gebod tot in zijn onderdelen heeft gehouden, uitgewerkt, en naar Wiens beeld wij worden vernieuwd. Want dat is Christus Jezus, de Zoon Gods! Het gedrukte beeld van Gods zelfstandigheid. Eerstgeborene van alle creatuur die God, niet alleen als de enig ware God heeft gesteld, maar Hem ook heeft gediend. Naar lichaam en ziel, geheel en totaal.

Is dat niet groot, gemeente, dat Gods Geest ook nu voortgaat met de vernieuwing van de inwendige mens. Dat is nog wat anders dan uw maag. Dat is de mens voor zover hij op Christus betrokken is. Vernieuwd van dag tot dag. Dat is o zo klein en o zo in het begin en o zo gebrekkig. Waarin een mens zich dagelijks voor God heeft te verootmoedigen. Maar in die blijde wetenschap mag leven dat wanneer hij in Christus is ingeplant, en die allerzaligste verbinding tussen Hem, tussen Christus en zijn hart is gelegd, dat de Heere God hem troost en zegt: 'Gij zijt in Hem volmaakt'. Ook volmaakt in de kennis, ook volmaakt in de liefde, ook volmaakt in de hoop'. Gij zijt in Hem volmaakt. Maar dat betekent dan tegelijkertijd in die gave een opgave. Een roep. Een roeping van de levende God. Waar de apostel Paulus ons voorgaat en zegt: 'Wij kennen ten dele, en wij profeteren ten dele, maar wanneer wij zien in de spiegel van Zijn Woord en daar het aangezicht en het beeld van Zijn heerlijkheid aanschouwen, zo worden wij door dat beeld, door dat aangezicht Gods in Christus van dag tot dag verheerlijkt en vernieuwd als door des Heeren Geest'. Dat geeft dan ook kracht in de worsteling en in de strijd, die altijd maar doorgaat. Omdat Salomo zelfs op zijn oude dag in plaats van de enig ware God te dienen, zich boog voor de afgoden. God ten oneer. Niemand goed en niemand te oud is om te dwalen of af te dwalen.

Zo gaat de vermaning uit, dringend en indringend, dat u de Heere zult vereren op de wijze die Hij geboden heeft. Dat betekent kort maar krachtig: 'Zo gij in Christus zijt, dat ge in Christus blijft. Want wie in Christus is, die is een nieuw schepsel'. En wie deze Christus boeiend en begeerlijk wordt voorgesteld, in de aantrekking van het ware geloof, dat hij niet zal rusten, voordat hij gevonden is, in het beeld van Hem, van Wie de Vader zegt: 'Deze is Mijn geliefde Zoon'. We mogen ook zeggen: 'Dit is mijn Geliefde, want wie Hem gezien heeft, die heeft de Vader gezien. Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik al Mijn welbehagen heb'.

Amen

G. Boer, Huizen